

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie

RWA-61-28/11/AŻ

Warszawa, dn. 31 grudnia 2012 r.

DECYZJA RWA-55/2012

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko SGB-Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę stosowaną przez SGB-Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu polegającą na stosowaniu we wzorcach umownych postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez zawarcie postanowień o treści:

1. *Informacje o zmianie stawek prowizji i opłat Bank podaje do wiadomości Posiadacza rachunku w jednostce organizacyjnej Banku oraz udostępnia na stronie internetowej Banku (punkt 22 Umowy Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...),*
2. *Bank ma prawo wprowadzić zmiany do niniejszej umowy w szczególności w przypadku dostosowania: (...) (punkt 23 Umowy Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...),*
3. – *Bank może wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...) (punkt 44 Umowy Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...),*
– *Bank może wypowiedzieć umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...) (§ 35 ust. 2 Ogólnych warunków otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.).*

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 13 lutego 2012 r.**

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko SGB-Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na SGB-Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu karę pieniężną w wysokości **389 606 zł** (słownie: trzysta osiemdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset sześć złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura UOKiK w Warszawie (dalej również: Prezes UOKiK, Prezes Urzędu, Delegatura UOKiK w Warszawie) przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWA-405-1/10/AŻ) mające na celu m.in. kontrolę wzorców umów stosowanych przy zawieraniu z konsumentami umów rachunku bankowego przez banki spółdzielcze mające siedzibę na terenie województwa mazowieckiego.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wystąpił m.in. do SGB-Banku S.A. z siedzibą w Poznaniu (dalej również: Bank, Spółka; uprzednio: Mazowiecki Bank Regionalny S.A. z siedzibą w Warszawie, dalej również: MR Bank S.A.) o przesłanie aktualnie stosowanych wzorców umownych przedkładanych konsumentom przy zawieraniu umów rachunku bankowego.

Po dokonaniu analizy otrzymanych wzorców umownych zatytułowanych:

1. *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...*,
2. *Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.*,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura UOKiK w Warszawie, stwierdził, iż mogło dojść do naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wobec czego wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stało się konieczne i uzasadnione.

Z uwagi na powyższe, Prezes UOKiK wszczął przeciwko Bankowi postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu we wzorcach umownych postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (dalej również: rejestr niedozwolonych klauzul umownych), o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego poprzez zawarcie postanowień o treści:

1. *Informacje o zmianie stawek prowizji i opłat Bank podaje do wiadomości Posiadacza rachunku w jednostce organizacyjnej Banku oraz udostępnia na stronie internetowej Banku,*
2. *Bank ma prawo wprowadzić zmiany do niniejszej umowy w szczególności w przypadku dostosowania: (...),*
3. *Bank może wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...),*
4. *Bank może wypowiedzieć umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...),*

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Bank został zawiadomiony o wszczętym postępowaniu, jak również wezwany do udzielenia informacji i złożenia dokumentów w przedmiotowej sprawie.

Spółka odpowiedziała na wezwanie Prezesa Urzędu pismem z dnia 17 stycznia 2012 r. Bank wyjaśnił, iż w dniu 5 września 2011 r. został dokonany w Krajowym Rejestrze Sądowym wpis dotyczący przejścia innej spółki przez połączenie Mazowieckiego Banku Regionalnego S.A. z siedzibą w Warszawie, jako banku przejmowanego, z Gospodarczym Bankiem Wielkopolskim S.A. z siedzibą w Poznaniu, jako bankiem przejmującym, poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą. Jak wskazał Bank, z dniem 15 września 2011 r. Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. – następca prawny Mazowieckiego Banku Regionalnego S.A., funkcjonuje pod nazwą SGB-Bank S.A. Bank podniósł, iż w stosunku do dotychczasowych klientów MR Banku S.A., SGB-Bank S.A. przejął niektóre regulacje Mazowieckiego Banku Regionalnego S.A. jako obowiązujące, na okres przejściowy do czasu unifikacji produktów. Jak wskazał Bank, wśród tych regulacji znalazły się również: *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego Unikonto w Mazowieckim Banku regionalnym S.A.* oraz *Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.*, stanowiące przedmiot niniejszego postępowania. Jak wskazał Bank, przeanalizował treść postanowienia Prezesa Urzędu o wszczęciu niniejszego postępowania oraz zobowiązał pracowników Banku do pilnego podjęcia działań zmierzających do zmiany zakwestionowanych postanowień. SGB-Bank S.A. wskazał na propozycje zmian tych klauzul przygotowanych przez MR Bank S.A. oraz podniósł, iż postanowił je przeanalizować i zweryfikować, jak również wprowadzić w życie w najszybszym możliwym terminie.

Bank w piśmie z dnia 21 lutego 2012 r. poinformował Prezesa Urzędu, iż dokonał analizy i weryfikacji propozycji zmiany zakwestionowanych postanowień, przygotowanych wcześniej w komórkach organizacyjnych byłego MR Banku S.A. Jak wskazał SGB-Bank S.A., w wyniku opisanych działań, regulacje MR Banku S.A., przejęte przez Bank jako obowiązujące w okresie przejściowym do czasu unifikacji produktów (w stosunku do dotychczasowych klientów MR Banku S.A.), tj. *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego Unikonto w Mazowieckim Banku regionalnym S.A.* oraz *Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.*, utraciły moc obowiązującą z dniem 13 lutego 2012 r.

SGB-Bank S.A. podniósł, iż uchwałami nr 40/2012 oraz 41/2012 w dniu 13 lutego 2012 r. wprowadził nowe regulacje wewnętrzne obowiązujące w oddziałach Banku, przejętych z MR Banku S.A., w których dokonano zmian zakwestionowanych postanowień:

- pkt 22 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...* o treści: *Informacje o zmianie stawek prowizji i opłat Bank podaje do wiadomości Posiadacza rachunku w jednostce organizacyjnej Banku oraz udostępnia na stronie internetowej Banku* zmieniono w następujący sposób: 24. *O wprowadzonych zmianach stawek opłat i prowizji Posiadacz rachunku będzie informowany przez bank w sposób wskazany w ust. 25-31.* 25. *Bank zawiadamia Posiadacza rachunku o dokonanej, w trakcie trwania umowy, zmianie: 1) oprocentowania, w wyniku której następuje obniżenie lub podwyższenie oprocentowania środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku Unikonto, 2) taryfy, 3) regulaminu oraz ogólnych warunków, o których mowa w ust. 2.* 26. *Zawiadomienie o zmianach, o których mowa w ust. 25, Bank wysyła w formie pisemnej – na adres do korespondencji podany przez Posiadacza rachunku.* 27. *Posiadacz rachunku może nie wyrazić zgody na zmianę, o której mowa w ust. 25, składając Bankowi oświadczenie o odmowie przyjęcia zmian w terminie określonym przez Bank, nie krótszym niż 7 dni.* 28. *Termin, o którym mowa w ust. 27, biegnie od dnia następującego po dniu doręczenia Posiadaczowi rachunku informacji o wprowadzonej zmianie.* 29. *Odmowa przyjęcia zmian, o której mowa w ust. 25 jest równoznaczna z wypowiedzeniem przez Posiadacza rachunku umowy z dniem doręczenia tego oświadczenia Bankowi.* 30. *Odmawiając przyjęcia zmian Posiadacz rachunku zobowiązany jest do zadysponowania środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku Unikonto.* 31. *Jeżeli w terminie określonym w ust. 27 Posiadacz rachunku nie odmówi przyjęcia wprowadzonej przez Bank zmiany, uznaje się, że zmiana została przez niego przyjęta i obowiązuje strony od dnia wskazanego w zawiadomieniu o wprowadzonej zmianie,*

- pkt 23 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...* o treści: *Bank ma prawo wprowadzić zmiany do niniejszej umowy w szczególności w przypadku dostosowania: (...) został usunięty,*

- pkt 44 wzorca umownego (aktualnie pkt 40) zatytułowanego: *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...* o treści: *Bank może wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...) Bank zmienił w następujący sposób: 40. Bank może wypowiedzieć niniejszą umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia tylko z ważnych powodów tj.: 1) podania przez Posiadacza rachunku nieprawdziwych informacji przy zawieraniu umowy, 2) braku wpłaty na rachunek przez okres kolejnych 3 miesięcy w wysokości comiesięcznych zadeklarowanych kwot, 3) opóźnienia w spłacie niedopuszczalnego salda debetowego, 4) co najmniej trzykrotnego spowodowania w przeciągu 12 kolejnych miesięcy niedopuszczalnego salda debetowego, licząc od wystąpienia pierwszego zadłużenia, 5) dysponowania przez Posiadacza rachunku rachunkiem niezgodnie z jego przeznaczeniem, 6) wszczęcia postępowania egzekucyjnego z wierzytelności z rachunku,*

- § 35 ust. 2 wzorca umownego o nazwie: *Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.* o brzmieniu: *Bank może wypowiedzieć umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...) Bank zmienił w następujący sposób: § 34 ust. 2. Bank może wypowiedzieć umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia tylko z ważnych powodów, tj.: 1) podania przez Posiadacza rachunku nieprawdziwych informacji przy zawieraniu umowy, 2) braku wpłaty na rachunek przez okres kolejnych 3 miesięcy w wysokości comiesięcznych zadeklarowanych kwot, 3) opóźnienia w spłacie niedopuszczalnego salda debetowego, 4) co najmniej trzykrotnego spowodowania w przeciągu 12 kolejnych miesięcy niedopuszczalnego salda debetowego, licząc od wystąpienia pierwszego zadłużenia, 5) dysponowania przez Posiadacza rachunku rachunkiem niezgodnie z jego przeznaczeniem, 6) wszczęcia postępowania egzekucyjnego z wierzytelności z rachunku¹.*

Bank przy piśmie z dnia 15 czerwca 2012 r. przekazał aktualnie stosowane przez SGB-Bank S.A. wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów o prowadzenie rachunków bankowych. Bank oświadczył w piśmie, iż we wzorcach umownych stosowanych przez Bank w obrocie konsumenckim i przekazanych Prezesowi Urzędu, nie przejawiają się tożsame w brzmieniu praktyki zakwestionowane w punkcie I sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania. SGB-Bank S.A. wskazał, iż zaprzestał stosowania każdej z praktyk określonej w punkcie I sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania z dniem 13 lutego 2012 r. w zakresie regulacji dotyczących rachunków bankowych.

Bank zauważył również w piśmie, iż w stosunku do dotychczasowych klientów MR Banku S.A.: 1. SGB-Bank S.A. przejął niektóre regulacje MR Banku S.A. jako obowiązujące, na okres przejściowy do czasu unifikacji produktów oraz centralizacji systemów operacyjnych obu banków, 2. Z chwilą zcentralizowania systemu bankowego, polegającego na migracji klientów MR Banku S.A. do wspólnej bazy SGB-Banku S.A. (co, jak wskazał Bank, miało nastąpić w pierwszych dniach sierpnia 2012 r.), we wszystkich placówkach SGB-Banku S.A. obowiązywać mają ujednolicone produkty i regulacje, a regulacje stosowane w okresie przejściowym mają zostać wycofane, o czym Bank ma poinformować klientów, 3. W marcu 2012 r. SGB-Bank S.A. przesłał do klientów MR Banku S.A. nowe regulacje dotyczące rachunków bankowych dla osób fizycznych, oczyszczone z klauzul niedozwolonych, o których mowa w punkcie I sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania, 4. W związku z modyfikacją kolejnych regulacji dotyczących produktów dla osób fizycznych (*Regulaminu funkcjonowania karty Visa Electron z mikroprocesorem oraz Visa Electron dla młodzieży z mikroprocesorem w SGB-Banku S.A. oraz bankach spółdzielczych oraz Regulaminu świadczenia usług bankowości internetowej MR Bank online w SGB-Banku S.A.*), Bank wysłał do klientów byłego MR Banku S.A. pismo informujące o wprowadzonych w ww.

---

¹ Bank w piśmie z dnia 21 lutego 2012 r. w tym miejscu wskazał, iż nowe postanowienie brzmi: (...) 5) dysponowania przez posiadacza rachunku rachunkiem niezgodnie z jego przeznaczeniem, wszczęcia 6) postępowania egzekucyjnego z wierzytelności z rachunku.

regulaminach zmianach oraz teksty jednolite regulaminów, zapraszając jednocześnie klientów do zawierania nowych umów dotyczących funkcjonowania rachunków bankowych, kart płatniczych i bankowości elektronicznej.

SGB-Bank S.A. w piśmie z dnia 19 czerwca 2012 r. wskazał, iż z dniem 6 sierpnia 2012 r. ma nastąpić centralizacja systemów operacyjnych SGB-Banku S.A. oraz byłego MR Banku S.A., obowiązywać będzie jedna oferta produktowa, zastosowanie będą miały jednolite regulacje produktowe, wycofane zostaną regulacje byłego MR Banku S.A. stosowane w okresie przejściowym.

W toku postępowania SGB-Bank S.A. wskazał wysokość obrotu Banku obliczonego na podstawie rachunku zysków i strat za rok 2011.

Bank został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Delegatury UOKiK w Warszawie.

Strona niniejszego postępowania nie skorzystała z prawa do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

SGB-Bank S.A. jest spółką prawa handlowego zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000058205 i prowadzącą działalność m.in. w zakresie przyjmowania wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów i w zakresie prowadzenia innych rachunków bankowych.

Przy zawieraniu z klientami, będącymi konsumentami w rozumieniu art. 22¹ kodeksu cywilnego, tj. osobami fizycznymi dokonującymi czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z ich działalnością zawodową lub gospodarczą, umów rachunku bankowego Bank posługiwał się wzorcami umownymi w rozumieniu art. 384 kodeksu cywilnego, zatytułowanymi:

1. *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...*,
2. *Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.*

Prezes UOKiK ustalił, iż w treści wzorców umownych stosowanych przez Bank w obrocie z konsumentami znajdowały się postanowienia o treści:

1. *Informacje o zmianie stawek prowizji i opłat Bank podaje do wiadomości Posiadacza rachunku w jednostce organizacyjnej Banku oraz udostępnia na stronie internetowej Banku (punkt 22 wzorca umownego zatytułowanego: Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...),*
2. *Bank ma prawo wprowadzić zmiany do niniejszej umowy w szczególności w przypadku dostosowania: (...) (punkt 23 wzorca umownego o nazwie: Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...),*
3. *Bank może wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...) (punkt 44 wzorca umownego zatytułowanego: Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...),*
4. *Bank może wypowiedzieć umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...) (§ 35 ust. 2 wzorca umownego o nazwie: Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.).*

W rejestrze niedozwolonych klauzul umownych prowadzonym przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 479 (45) k.p.c. zostały wpisane następujące klauzule:

1. *PKO - bp podaje do wiadomości obowiązujące stawki prowizji i opłat przez wywieszenie w Oddziałach PKO - bp Taryfy oraz udostępnia Taryfę na życzenie posiadacza rachunku* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30 września 2002 r. (sygn. akt XVII AmC 47/01) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 32,
2. *Bank zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego regulaminu* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt XVII AmC 33/02) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 93,
3. *Bank może wypowiedzieć Umowę tylko z ważnych powodów, a w szczególności...* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 10 grudnia 2009 r. (sygn. akt XVII AmC 1582/09) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 1928,
4. *Bank może wypowiedzieć Umowę tylko z ważnych powodów, a w szczególności (...)* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 29 listopada 2010 r. (sygn. akt XVII AmC 1457/09) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 2152,
5. *Bank może wypowiedzieć Umowę tylko z ważnych powodów, a w szczególności...* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 14 października 2010 r. (sygn. akt XVII AmC 1497/09) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 2268,
6. *Bank może wypowiedzieć umowę z ważnych przyczyn, w szczególności (...)* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2011 r. (sygn. akt XVII AmC 757/10) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 2554.

Prezes UOKiK ustalił, iż wzorce umowne przekazane przez Bank w zakresie rachunku bankowego zawierające zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia stosowane były od dnia 31 maja 2010 r. do dnia 12 lutego 2012 r. Prezes Urzędu ustalił, iż z dniem 13 lutego 2012 r. Bank wprowadził do obrotu konsumenckiego nowe wzorce umowne, które zastąpiły wzorce uprzednio stosowane przez Bank zawierające zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia. Zgodnie z ustaleniami Prezesa Urzędu, ww. wzorce umowne nie zawierają swojej treści zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Naruszenie interesu publicznoprawnego

Podstawą zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, iż w wyniku stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zagrożony został interes publicznoprawny. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawa ta określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Przepis ten przesądza o przynależności niniejszej ustawy do dziedziny prawa publicznego, jak również o wyłączeniu możliwości podejmowania przez Prezesa Urzędu działań w celu ochrony interesów indywidualnych czy grupowych. W toku postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest zatem rzecznikiem interesu publicznego. Rola ta wynika nie tylko z celu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, lecz również z jednej z naczelných zasad postępowania administracyjnego, tj. zasady uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli, określonej w art. 7 k.p.a. Wobec powyższego, wykazanie wystąpienia zagrożenia interesu publicznoprawnego w danej sprawie stanowi podstawową przesłankę warunkującą możliwość jej rozstrzygnięcia w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, niniejsza sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami SGB-Banku S.A. Należy przy tym zauważyć, że interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów stanowi jednocześnie naruszenie interesu publicznoprawnego. Wobec powyższego, uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ust. 2 tego artykułu definiuje tę praktykę jako godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Ustawodawca w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów podał przykładowe zachowania przedsiębiorców, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Pierwszą z trzech pozycji otwartego katalogu zakazanych praktyk stanowi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W świetle powyższego, dane zachowanie może zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, gdy spełnione są równocześnie trzy przesłanki wyinterpretowane z art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy:

1. kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
2. zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności,
3. praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad 1. Strona postępowania (przedsiębiorca)

Zakaz naruszenia zbiorowych interesów konsumentów odnosi się do przedsiębiorców. Art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy, zgodnie z którą pod tym pojęciem rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.), a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przedsiębiorcą, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Działalnością gospodarczą, w myśl art. 2 ww. ustawy, jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Podmiot będący stroną niniejszego postępowania posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą działalność gospodarczą we własnym imieniu. Tym samym oznacza to, iż zachowanie SGB-Banku S.A. podlega kontroli dokonywanej na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad 2. Bezprawność działań SGB-Banku S.A.

Bezprawność, do której odwołał się ustawodawca wprowadzając do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów definicję praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, należy rozumieć jako sprzeczność z prawem. Bezprawność działań przedsiębiorcy co do zasady wynika z naruszenia innych przepisów powszechnie obowiązujących, niemniej należy wskazać, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w jednym przypadku identyfikuje wprost jako bezprawne działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Jak wskazał Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), w oparciu o art. 24 ust. 2 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustalono, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. A zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowy zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru niedozwolonych klauzul umownych stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Należy bowiem podnieść, iż stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, jest prawnie zakazane. Prawomocny wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru niedozwolonych klauzul umownych skutek wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. *Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej*

prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes.² Przepis art. 479⁴³ Kodeksu postępowania cywilnego stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. *Lege non distinguente*, wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, że wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu, co oznacza, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) jednoznacznie wskazał, iż *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów*. Tym samym Sąd Najwyższy przesądził, iż stosowanie klauzuli tożsamej z klauzulą wpisaną do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Należy przy tym podkreślić, iż dla uznania, że klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania czy zastosowanie synonimów nie eliminuje abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia. By zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza zapisu kwestionowanego w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. *Nie jest konieczna literalna zgodność porównywalnych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame* (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04). Stanowisko to znalazło również potwierdzenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt III SZP 3/06, w której Sąd ten argumentował, iż *stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru*.

W celu wykazania bezprawności działań SGB-Banku S.A. koniecznym jest zatem ustalenie, że Bank stosował wzorce umowne, których zapisy mieszczą się w hipotezie klauzul wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Odnosząc powyższe uwagi do przedmiotowej sprawy należy zauważyć, co następuje:

Ad I.1. sentencji decyzji

Bank w punkcie 22 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...* stosował postanowienie o treści:

Informacje o zmianie stawek prowizji i opłat Bank podaje do wiadomości Posiadacza rachunku w jednostce organizacyjnej Banku oraz udostępnia na stronie internetowej Banku.

---

² H. Ciepla, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*. T. II, wydanie 3, s. 249.

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest tożsama z treścią postanowienia, uznanego za niedozwolone wyrokiem z dnia 30 września 2002 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 47/01, wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod pozycją 32:

PKO - bp podaje do wiadomości obowiązujące stawki prowizji i opłat przez wywieszenie w Oddziałach PKO - bp Taryfy oraz udostępnia Taryfę na życzenie posiadacza rachunku.

W przywołanym wyroku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgodził się ze stanowiskiem Prezesa UOKiK, iż postanowienie w tym brzmieniu jest niezgodne z bezwzględnie obowiązującymi w tym zakresie przepisami art. 384 § 1 i 2 k.c. oraz art. 384¹ k.c. Według art. 384 § 1 k.c. ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przy zawieraniu umowy. Odstępstwo od tej zasady przewiduje art. 384 § 2 k.c. zdanie pierwsze stanowiący, że w razie gdy posługiwanie się wzorcem jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiąże on także wtedy, gdy druga strona mogła się z łatwością dowiedzieć o jego treści. Zgodnie ze zdaniem drugim wskazanego przepisu odstępstwo to nie dotyczy jednak umów zawieranych z udziałem konsumentów, z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego. Prezes UOKiK stwierdził, a Sąd uznał to stanowisko, że skoro opłaty i prowizje są istotnym elementem umowy rachunku bankowego, a tabele (taryfy) takich opłat i prowizji stanowią część stosowanych przez Bank wzorców wzmiankowych umów, to dla zawarcia z klientem – konsumentem takiej umowy konieczne jest doręczenie mu jej wzorca. Taki sam tryb obowiązuje Bank, gdy wzorzec umowy ma zostać wprowadzony do obrotu z konsumentami w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym, a za taki uznać należy umowę rachunku bankowego. Jak wynika bowiem z treści art. 384¹ k.c. wzorzec umowny wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże konsumenta, jeżeli został mu doręczony, a ten nie wypowiedział umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia.

Mając na uwadze treść zakwestionowanej klauzuli oraz klauzuli przywołanej powyżej, a wpisanej do rejestru niedozwolonych klauzul umownych należy wskazać, że przedmiotowa klauzula jest tożsama co do skutku i celu z klauzulą wpisaną do niniejszego rejestru. Istotą tych klauzul jest bowiem niedoręczanie przez Bank zmienionego wzorca umownego – taryfy opłat i prowizji. Bank informuje o nowych stawkach poprzez komunikat wywieszony w swoich jednostkach organizacyjnych i zamieszczony na stronie internetowej. Konsument nie jest zatem informowany o nowych stawkach wprowadzonych przez Bank poprzez ich doręczenie, co jednocześnie wiąże się tym, że konsument zostaje pozbawiony prawa wypowiedzenia umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia.

Bank zaniechał stosowania zarzucanej mu praktyki z dniem 13 lutego 2012 r., czyli w momencie kiedy wzorzec umowny zawierający zakwestionowane postanowienie został zastąpiony nowym wzorcem pozbawionym ww. klauzuli tożsamej z postanowieniem wpisanym do rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Ad I.2. sentencji decyzji

Bank w punkcie 23 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...* stosował postanowienie o treści:

Bank ma prawo wprowadzić zmiany do niniejszej umowy w szczególności w przypadku dostosowania: (...).

Treść ww. postanowienia, w opinii Prezesa Urzędu, jest tożsama z treścią postanowienia, uznanego za niedozwolone wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2003 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 33/02, wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 93:

Bank zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego regulaminu.

Sąd stwierdził w wyroku, iż takie postanowienie wprowadza dla pozwanego prawo dokonywania zmian regulaminu bez wskazania ważnych przyczyn, co narusza to w sposób jednoznaczny dyspozycję zakazu zawartą w normie art. 385³ pkt 10 k.c., która stanowi, że niedozwolonym postanowieniem umowy jest takie, które uprawnia kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez podania ważnej przyczyny wskazanej w umowie.

Zdaniem Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia i treść klauzuli wpisanej do rejestru są tożsame. Prawie identyczne brzmienie tych postanowień, jak również ich identyczny skutek polegający na naruszeniu art. 385³ pkt 10 k.c. poprzez niepodawanie ważnych przyczyn stanowiących podstawę do jednostronnej zmiany umowy wskazują na tożsamość porównywanych klauzul. Okoliczność, iż Bank w zakwestionowanym postanowieniu podaje przykładowe przypadki, w których może skorzystać z przyznanego sobie uprawnienia wprowadzenia zmian do zawartej umowy, nie pozbawia tej klauzuli jej abuzywnego charakteru. Otwarty katalog tych przesłanek nadal powoduje, iż Bank może zmienić umowę w każdym czasie wskutek zaistnienia przyczyny niewskazanej w umowie.

Dzień 13 lutego 2012 r. należy uznać za datę zaniechania stosowania zarzucanej SGB-Bankowi S.A. praktyki. Bank zastąpił w tym czasie wzorce umowne stanowiące podstawę dla sformułowania powyższego zarzutu nowymi wzorcami, które w swojej treści nie zawierają zakwestionowanych postanowień.

Ad I.3. sentencji decyzji

Bank w punkcie 44 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa Nr ... otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego Unikonto...* stosował postanowienie o treści:

Bank może wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...),

a w § 35 ust. 2 wzorca umownego o nazwie: *Ogólne warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Mazowieckim Banku Regionalnym S.A.* stosował postanowienie o brzmieniu:

Bank może wypowiedzieć umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia i tylko z ważnych powodów, a w szczególności: (...).

W opinii Prezesa UOKiK, treść wskazanych powyżej postanowień, jest tożsama z treścią postanowień:

Bank może wypowiedzieć Umowę tylko z ważnych powodów, a w szczególności... – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 10 grudnia 2009 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 1582/09, wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 1928,

Bank może wypowiedzieć Umowę tylko z ważnych powodów, a w szczególności (...) – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 29 listopada 2010 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 1457/09, wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 2152,

(...) Bank może wypowiedzieć umowę z ważnych przyczyn, w szczególności (...) – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2011 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 757/10, wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 2554,

Bank może wypowiedzieć Umowę tylko z ważnych powodów, a w szczególności... – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem z dnia 14 października 2010 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 1497/09, wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 2268.

Sąd w uzasadnieniu do ostatniego ze wskazanych wyroków wskazał, iż w zakwestionowanym postanowieniu bank określając sytuacje, w których ma prawo do wypowiedzenia umowy, określił te sytuacje jako „ważne powody” i wymienił konkretne okoliczności, które przyjął za te „ważne powody” dające mu prawo do wypowiedzenia umowy, ale w sposób przykładowy. Określając „ważne powody” pozwany użył bowiem określenia „w szczególności”, co oznacza, że wskazane okoliczności jako ważne powody dające mu prawo do wypowiedzenia umowy zostały podane jako jedynie przykłady „ważnych powodów”. Wymienione okoliczności nie stanowią zatem katalogu zamkniętego w odniesieniu do okoliczności dających prawo bankowi do wypowiedzenia umowy. Powołana ocena postanowienia uzasadnia wniosek, że bank może wypowiedzieć umowę, gdy zaistnieją również inne okoliczności niż wymienione w tym postanowieniu, a ocena zaistnienia tej okoliczności będzie należała wyłącznie do banku i może nie być powołana w zakwestionowanym postanowieniu. W opinii Sądu, powód zasadnie zakwestionował treść tego postanowienia z tych powodów, że bank przyznał

tylko sobie uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, czyli prawo banku do wypowiedzenia umowy w sytuacji, gdy regulacja tej kwestii zawiera pojęcia niejasne, nieprecyzyjne. Dotyczy to użytego w tym postanowieniu pojęcia „ważnych powod” przy równoczesnym określeniu tylko przykładowo okoliczności stanowiących te ważne powody.

W opinii Prezesa Urzędu, treść postanowień stosowanych przez Bank jest tożsama co do skutku i celu z zacytowanymi postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. Postanowienia stosowane przez Bank, tak samo jak postanowienia wpisane do rejestru, wprowadzają otwarty katalog przesłanek stanowiących podstawę dla wypowiedzenia umowy przez Bank. Tym samym, Bank może wypowiedzieć umowę w przypadku zaistnienia innych przesłanek niż wskazane w klauzuli, a uprawnienie do oceny czy dana przesłanka może zostać uznana za „ważny powód” pozostawiona jest wyłącznie Bankowi.

Bank w nowych wzorcach umownych, które w dniu 13 lutego 2012 r. zastąpiły te, w których wpisane były ww. postanowienia, nie stosuje zakwestionowanych klauzul. Zatem datę 13 lutego 2012 r. należy uznać za datę zaniechania stosowania przez Bank zarzucanej mu praktyki.

Ad 3. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest również wykazanie, iż w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony lub zagrożony został zbiorowy interes konsumentów. Wskazać należy, iż ww. ustawa nie definiuje pojęcia *zbiorowy interes konsumentów*, a art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskazuje jedynie, iż nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami Banku. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy [*vide*: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r.; sygn. akt III SK 27/07].

Zgodnie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu – jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy – wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, nakazującą zaniechanie jej stosowania. Z kolei w świetle art. 27 ust. 1 i 2 ww. ustawy, nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki; w przypadku takim Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Mając na uwadze, że zostały spełnione wszystkie przesłanki pozwalające uznać zachowanie przedsiębiorcy za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, jak również fakt zaprzestania ich stosowania, **orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.**

Ad II sentencji decyzji

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje Prezes UOKiK w ramach uznania administracyjnego. Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ww. ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Podkreślić należy, iż sankcja w postaci nałożenia kary może być na przedsiębiorcę nałożona jeżeli ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter naruszeń, które przypisano SGB-Bankowi S.A., Prezes Urzędu uznał nałożenie kary pieniężnej za uzasadnione.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Bank w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej powinny być uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Pamiętać jednak należy, że na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem kary pieniężnej jest fakt, iż Bank jako przedsiębiorca powinien mieć świadomość, że stosowanie klauzul uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, jest bezprawne. Bank winien zatem zdawać sobie sprawę z konieczności konstruowania wzorców umownych z uwzględnieniem przepisów art. 385¹ i nast. kodeksu cywilnego, jak również z potrzeby dostosowywania wykorzystywanych przez siebie wzorców umownych w taki sposób, by nie były tożsame z wpisami zamieszczanymi w rejestrze. Zauważyć przy tym należy, że rejestr postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone jest jawny, powszechnie dostępny, publikowany na stronie www.uokik.gov.pl. Abuzywność postanowień wpisanych do tego rejestru jest jednoznaczna, a zakaz stosowania w obrocie postanowień w nim zamieszczonych nie powinien budzić jakichkolwiek wątpliwości.

Przychód osiągnięty przez SGB-Bank S.A. w roku poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji w kwocie [...] zł (słownie: [...] złotych) ustalono na podstawie złożonego przez Bank oświadczenia opartego o rachunek zysków i strat. Maksymalna wysokość kary mogła zatem wynieść ok. [...] zł.

Oszacowanie wysokości kary przebiegało dwuetapowo. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał bowiem oceny wagi stwierdzonych naruszeń i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

W punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez SGB-Bank S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co daje podstawę do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Podczas ustalania wagi naruszeń stwierdzonych w punktach I.1. – I.3. sentencji decyzji Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż postanowienia stosowane przez Bank miały w zamiarze zmianę taryfy opłat i prowizji bez doręczania jej konsumentowi (punkt I.1. sentencji decyzji), przyznanie prawa dokonywania zmian umowy przez Bank bez wskazania ważnych przyczyn (punkt I.2. sentencji

decyzji), jak również przyznanie uprawnienia do dokonania wiążącej interpretacji umowy (punkt I.3. sentencji decyzji).

Należy jednocześnie wskazać, iż z uwagi na charakter naruszenia postanowienia wskazane w punkcie I.3. sentencji decyzji w kontekście wymiaru kary oceniane są łącznie.

Postanowienia niedozwolone, tożsame z wpisanymi do rejestru niedozwolonych klauzul umownych stosowane były przez Bank długotrwale, od dnia 31 maja 2010 r. do dnia 12 lutego 2012 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikająca ze stosowania trzech postanowień niedozwolonych kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Bank w 2011 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez SGB-Bank S.A. wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na przedsiębiorcę za stwierdzone w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za taką okoliczność Prezes Urzędu uznał fakt, iż Bank zaniechał stosowania zarzucanej mu praktyki jeszcze przez wszczęciem niniejszego postępowania. Uznano to za okoliczność łagodzącą dającą podstawę do **obniżenia kary o [...] %**, co pozwala na obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary o [...] %.

Prezes Urzędu uznał za okoliczność łagodzącą również fakt aktywnego współdziałania Banku z Prezesem UOKiK w trakcie trwania postępowania. Jest to okoliczność łagodząca dająca podstawę do **obniżenia kary o [...] %**.

Uwzględnienie ww. okoliczności wpłynęło na zmniejszenie uprzednio ustalonej kary o [...] %. W świetle powyższego za naruszenie stwierdzone w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości **389 606 zł** (słownie: trzysta osiemdziesiąt dziewięć tysięcy sześćset sześć złotych), co stanowi [...] % przychodu osiągniętego w 2011 r. i [...] % kary maksymalnej.

W świetle powyższych okoliczności, w opinii Prezesa UOKiK, uznać należy, że kara pieniężna nałożona na SGB-Bank S.A. jest adekwatna do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu nakładając niniejszą decyzją ww. karę pieniężną za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wziął pod uwagę, że kara ma: po pierwsze – charakter represyjny (nakładana jest za naruszenie ustawowych zakazów), po drugie – prewencyjny (ma zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcać do naruszania prawa), zaś zagrożenie nią, czyli potencjalna możliwość nałożenia kary przez Prezesa Urzędu – nadaje jej charakter dyscyplinujący (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt: III SK 31/04).

Zdaniem Prezesa UOKiK tak wymierzone kary spełnią zarówno rolę represyjną jako sankcję i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie nr:

NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Dyrektor
Delegatury UOKIK
w Warszawie
/podpis/

Otrzymuje: